

BISERICA „SFÂNTUL DUMITRU” DIN FOCȘANI

Mădălina Stănescu

La sfârșitul Evului Mediu societatea românească, îndeosebi prin dezvoltarea și lărgirea ariei legăturilor comerciale dintre Principate, cu extensie spre nord - estul, centrul și apusul continentului european, a făcut noi și specifici pași spre modernizare, spre apariția unei alte structuri sociale corespunzătoare.

În acest sens, pătura mijlocie, negustorimea, târgoveții cu atribuțiuni administrative - vătafi de plai, căpitani de margine, vameși etc. - capătă trăsăturile incipiente ale noii epoci care se întrezărea la orizontul istoriei, cu un rol mai bine conturat în viața comunităților locale.

Multiplele posibilități materiale permiteau unor reprezentanți ai acesteia satisfacerea unor veleități de ctitori, care le creșteau prestigiul social și aveau ca substrat spiritual, o certă expresie a simțământului lor de solidaritate cu colectivitatea.

Fenomenul s-a dovedit a fi viu, complex și reflectă din plin specificul local, al realității, surprins, ca atare de istoriografia artei românești medievale: *„Primele două decenii ale secolului al XVIII-lea au fost martorele unui efort ctitoricesc, întru nobila și creștineasca faptă a ridicării de noi lăcașe, întâlnindu-se inițiativele mai multor ctitori mari și mici. Chiar și o simplă enumerare este în măsură să pună în lumină zelul și dorința de afirmare a făuritorilor de biserici, notabilă fiind în primul rând < întrecerea > dintre ctitorii focșăneni,*

în orașul de pe Milcov construindu-se numai în anii 1706 - 1716 patru noi lăcașe”¹.

Un Vicol ridică Biserica „Sfântul Dumitru” la finele secolului al XVII-lea, Donie, mare căpitan de margine, Biserica „Adormirea Maicii Domnului - Donie” 1714, Ștefan căpitan de cazaci -, Biserica „Sfântul Nicolae Vechi” 1716, Constantin Tănase - Biserica „Sfântul Nicolae Nou” 1732, Obștea târgoveților din mahalaua Tăbăcari Biserica „Sfântul Nicolae - Tăbăcari” 1746.

Cercetare documentară, arhivistică și bibliografică, referitoare la Biserica „Sfântul Dumitru”, prin numărul și diversitatea mărturiilor, prin conținutul și semnificația socio-economică reflectată, probează incontestabil acest fenomen caracteristic Focșanilor de la sfârșit de Ev Mediu, în a cărei istorie se întrezăreau zorii Epocii Moderne.

Biserica de zid construită de căpitanul Vicol în Focșani este situată pe strada Eroilor nr. 3, fiind cunoscută și sub numele de Biserica „Sfântul Dumitru - Uzină” datorită faptului că se afla în vecinătatea Uzinei Electrice care a fost demolată în anul 1978 când a început sistematizarea orașului. A fost ridicată în partea Focșanilor - Moldovei, în apropierea vechiului hotar ce despărțea cele două orașe: Focșanii - Munteni și Focșanii - Moldovei. Documentele vremii vin să probeze aceste afirmații. Într-o Carte de judecată din anul 1756 a episcopului de Roman „dată pentru locul Vămii din Focșani (erau 5 dughene cari s-au stricat pe vremea Turcilor)” se spune că „acest loc era din jos de locul lui Vicol”² pe care îl primise ca danie pentru ridicarea unui locaș de cult. Într-un document din anul 1689 apare menționată ca primind o danie de loc de la „Toader feciorul lui Vasile

¹ Vasile Drăguț, *Tradițiile ctitoricești la Curbură Carpaților*, în *Spiritualitate și istorie la Întorsura Carpaților*, Sub îngrijirea Dr. Antonie Plămădeală vol. II, Buzău, 1983, p. 172.

² Dimitrie F. Caian, *Istoricul Orașului Focșani - Serviciu pe domnia lui Ștefan cel Mare 40 ani de domnie a Majestății Sale Regelui Carol I*, Episcopatul - Epăritia de cărți și Steriotipia Gh. A. Diaconescu, Focșani 1906, des. nr. XXIII, p. 65.

Hobjilă dăruiește”³. Dintr-o altă mențiune documentară, din 1692, aflăm că Vicol primea o nouă donație de la „*Vasile, feciorul Neculcii, cu soția sa Stanca și cu surorile sale, Maria și Catrina, ...un loc din tg. Focșani din spatele casei orândariului, până în apa Milcovului, după casa lui Pavel și din casa Saftii până în ograda popii Mălai, ca să facă o biserică, iar dacă rudele lor nu se vor învoi la această danie, le vor da alt loc în schimb*”⁴.

La 14 februarie 1692, „*Toader Hobjilă dăruiește lui Vicol căpitanul, cu știrea fraților săi Deleanu Alexandru, Floarea Ștefania și Maria, un loc de șapte pași, câte cinci palme pasul, din hotarul nemțenilor, din jos până în hotarul ovreiului orândar Lazăr, pentru pomenirea lui Neiu Hobjilă. Acolo voia să-și facă Vicol căpitanul o mănăstioară. Acest loc fusese cumpărat de Toader de la Tarabă și de la Frâncu*”⁵. La această donație au fost martori „*Manolache Ruset sluger și Ion Stroescu jicnicer, starosti la Putna orășeni Ion Soroceanul, Albul, staroste de ciocli și alții*”⁶.

Dacă în actele mai sus - menționate, cele din anul 1692, se pomenește de faptul că pe locurile primite ca danii căpitanul Vicol voia să ridice o biserică, în actul din 1689 se menționează deja existența acesteia atunci când Toader Hobjilă îi dăruia lui „*Vicol căpitanul locul unde se află biserica Sf. Dimitrie din Focșani*”⁷. Neexistând mărturii documentare certe care să probeze anul construirii lăcașului de cult înainte de 1689, aducem ca argument un alt document emis în anul 1676 prin care „*Necula Verdiș, vinde lui Alexandru Romandi, postelnic, mai multe părți de ocină din Bătiești și anume un pământ în frunte, trei pământuri și 15 pași în siliște cumpărate de la Toader Botul; locul la Balta lui Rață, pământul de 12 pași și pasul de 6 palme domnești din moșia căpitanului Negruțul*

---

³ *Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale*, vol. IV, 1676 – 1700, București, 1970, doc. nr. 1189, p. 323.

⁴ *Ibidem*, doc. nr. 1439, p. 323.

⁵ *Ibidem*, doc. nr. 1445, p. 324.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*, doc. nr. 1189, p. 323.

în sus, moșii care sînt ale bisericii Sf. Dimitrie din Focșani, de asemenea un vad de moară cu ispisoc de la Dumitrașcu Cantacuzino vv între Mircești și Movileni, la Zaton, în Sirețel și alt loc în jur, cumpărat de Gheorghe Străzăscul de la Focșani”⁸. Dacă la 1676 se vindeau pămînturi din proprietatea bisericii, ni se pare plauzibilă ipoteza existenței Bisericii „Sfântul Dumitru” la acea dată, probabil ca biserică de lemn, pe locul căreia și pe celelalte primite ca danie căpitanul Vicol a zidit un nou lăcaș câțiva ani mai târziu.

Încă de la începutul existenței sale, biserica a fost înzestrată cu proprietăți, fie dăruite de ctitorul său, fie de alți enoriași, care danii constituie începutul formării unui domeniu bisericesc. Pe lângă donațiile primite la 1692, la proprietățile bisericii se adaugă cea a lui „Ștefan Mustăț, nepotul Dragolii cu vărul său Vădan, și cu Vasile Popotea și Vasile, fiul Neculcii și diaconul Marian [care] dăruiesc căpitanului Vicol și bisericii Sf. Dimitrie un loc în tg. Focșani din sus de piatra călugărilor domnești până în bătrânul lui Hobjilă, din piatra, pe lângă casa orîndarului jidov pînă în apa Milcovului”⁹.

De la ctitorul său, la 4 august 1692, primește ca danie o moșie pe care acesta o cumpără de la Cazan, vîtaful, [care] vinde lui Vicol, fost mare șetrar, partea sa de moșie și a surorii sale Paraschiva din Focșani, din bătrânul lui Grozav, în Stăești, cu obligația să dea nepoților săi moșie în altă parte din locurile ce au de la părinți”¹⁰.

Pe lângă daniile de moșii, biserica a mai primit case și prăvălii așa cum apare menționat în actul lui Toader Hobjilă din 1692, prin care intră în posesia unei dughene „Toți frații Hobjilă mai dăruiesc încă o dugheană al cărei loc de doi pași și jumătate în frunte - pasul de cinci palme - și de șase pași înapoi, îl cumpăraseră de la sora lui Anghelina”¹¹.

⁸ Ibidem, doc. nr. 33, p. 31.

⁹ Ibidem, doc. nr. 1447, p. 325.

¹⁰ Ibidem, doc. nr. 1479, p. 335.

¹¹ Ibidem, doc. nr. 1445, p. 324.

La averea bisericii se adaugă daniile de vii de la Odobești. Acest lucru apare menționat într-un document din 1 septembrie 1695 când „*Savin, fost mare spătar, staroste de Putna judecînd pricina dintre soborul de la m-rea Sf. Dimitrie din Focșani, zidită de Vicol căpitanul și popa Ștefan și Bobul pentru două pogoane și trei hîrte de vie de la Odobești, hotărăște ca mănăstirea să-și stăpânească viile căci sînt dăruite de feciorii popii Ilie pentru cei 10 lei pe care-i cere Bobul de la fii popii Ilie, călugării să fie apărați pentru că nu i-a dovedit cu vreun zapis*”¹². În actul de mai sus se menționează Biserica „*Sfântul Dumitru*” ca avînd statut de mănăstire, iar slujitorii săi drept călugări. Tot la fel este consemnată și în documentul de întăritură emis de cancelaria domnului Moldovei, Antioh Cantemir (ianuarie 1696 - septembrie 1700, martie 1705 – iulie 1707) în prima sa domnie. Prin actul respectiv se întărește întărea „*...călugărilor de la m-rea Sf. Dimitrie din Focșani, zidită de Vicol, mare căpitan, stăpînire peste două pogoane și trei hîrte de vie de la Odobești...*”¹³. De asemenea, s-a stabilit că „*...viile nu se pot lua [mănăstirii] dar călugării să dea lui Toader 10 lei pentru lucrul acestor vii*”¹⁴. Vicol închină ctitoria sa Mănăstirii Agapia așa cum reiese dintr-un document din anul 1697, prin care „*Vicol, mare căpitan, se învoiește cu călugării de la m-rea Agapia, ca m-rea Sf. Dumitru din Focșani, ridicată de el și îngrădită cu chilii, pivnițe case, loc împrejur, moșii și vii în afară, să fie cîrmuită împreună cu m-rea Agapia de un singur egumen și tot venitul ambelor biserici să fie împărțit în părți egale la toate nevoile ce vor avea. El și urmașii lui vor avea dreptul a controla și a lua socoteală, împreună cu soborul lor, la veniturile și cheltuielile ambelor biserici, și dacă egumenul se va dovedi nesilitor va fi înlocuit cu un alt călugăr din soborul acestor biserici*”¹⁵. Martori la întocmirea acestui document au fost „*Sava, mitropolitul Moldovei, Lupul Bogdan,*

¹² *Ibidem*, doc. nr. 1750, p. 388.

¹³ *Ibidem*, doc. nr. 1951, p. 431.

¹⁴ *Ibidem*, doc. nr. 2039, p. 448.

¹⁵ *Ibidem*, doc. nr. 1930, p. 426.

Hatmanu Ilie, mare stolnic și alții”¹⁶. Prin acest act se stabilea un singur administrator pentru cele două mănăstiri, ceea ce în viitor va nemulțumi atât pe orășeni, cât și pe preoți. De multe ori, ivindu-se conflicte și neînțelegeri între aceștia și Mănăstirea Agapia, aceasta din urmă se va plânge Domniei solicitând rezolvarea neînțelegerilor. La rândul lor, domnii se adresează starostilor din teritoriu să preia și să rezolve aceste cereri.

În anul 1709, domeniul Mănăstirii se mărește cu încă două proprietăți, una primită de la Căzan Vătaful „*Adică eu Căzan Vătaful scriu și mărturisesc că acest adevărat zapis al meu precum am dat și dăruit a mea dreaptă ocină și moșie de Stăești, care se cheamă acum Focșani, am dat-o danie la Svânta Mănăstire, ci iaste hramul Svete Dimitrie a Dumni sale a lui Vicol, ce au fost Șatrarș mari, care moșii îmi iaste mie dreaptă ocină dela moșu meu Mane Vornicul din bătrânul Grozav, din jumătăți de bătrân, jumătățiaa, am dat-o sventei mănăstiri pentru sufletul părinților și a nostru, și a surorii mele Paraschiva, să fie pomana în veci; iar cini s'ar scula din ficiorii mei sau a surori mi, să stâci pomana ci am dat eu cu di a mea bună voe, să fie afurisiți și legați de trei sute și opt spră zaci otiți, care au fost la soboru dela Nicheia, și când am dat această danie și pomană svetei mănăstiri am dat și ispisoc și alte drese, ci au fost vechi, și la acest zapis, când s'au făcut s'au tâmplat mulți boiari mari și mici cari mai jos s'au iscălit și pentru credință m'am iscălit și eu, ca să-să crează*”¹⁷, și iar cealaltă de la Chircul negustorul care „...dăruiește bisericii Sf. Dimitrie un loc cumpărat de la ovreiu Lazăr alături de alt loc al bisericii, pe care să sădească pomi sau vie, să nu ridice casă”¹⁸.

Mănăstirea „Sfântul Dumitru” stăpânea și un metoh la gârlele Putnei ale cărui moșii fuseseră împresurate de către răzeșii din

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Dimitrie F. Caian, *op. cit.*, doc. nr. XIX, p. 60 - 61.

¹⁸ *Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale*, vol. V, 1701-1720, întocmit de Veronica Vasilescu, Doina Duca - Tinculescu, București, 1974, doc. nr. 897, p. 241.

împrejurimi, mănăstirea neavând nici un folos de pe urma acestora. De aceea, călugării Mănăstirii Agapia se plâng la cancelaria domnului Moldovei, Constantin Nicolae Mavrocordat (mai 1733 - 16 / 27 noiembrie 1735, septembrie 1741- 20 / 31 iulie 1743, februarie 1748 – 20 / 31 august 1749, de faptul că preotul de atunci al Mănăstirii lui Vicol nu dăduse Mănăstirii Agapia veniturile pe care le încasase și le păstrase pentru el. Domnul Constantin Mavrocordat trimitea plângerea spre rezolvare lui Ion Neculce de la „...*Starostia de Putna, să aleagă hotărâle moșii schitului din Focșani închinat M-tirii Agapia din anul 1735 ian 18... Io Costandin Neculai Voevod B.M.G.Z.M. Scriem Domnia mea la credincios boiarul nostru Dumnealui Ștefan S Ruset biv vtori Post: i Iordachi Cavela Starostii de Putna. Vă facem știre, că Domniei mele jeluiră rugătorii noștri Theofan, egumenul și cu tot soborul dela sfânta mănăstire Agapia zicând precum are mănăstirea un schit acolo în târg în Focșani, și este închinat la Mănăstire de un Vicol Căpitanul, și ar ave acel schit moșii date danie de acel Vicol, pe care moșii ziseră călugării cum au și direasă, și mai jeluiră zicând că are mănăstirea și un metoh acolo la gârlele Putnei, și ar ave și acel metoh și moșii, pe cari moșii ziseră, că au și zapise. Șiș fiind și alți răzăși pe acolo le împresură moșia mănăstirei și le stăpânesc tot aceia și mănăstirea nari nici un folos, și călugării se plâng de strâmbătate. De care lucru iată că vă scriu eu; Dv să căutați pentru aceli moșii a schitului și a metohului mănăstirei toate să le cercați, și să chemați pe acei răzăși pe toți față și să stați și să le luați seama foarte cu amănuntul, și cu bună dreptate pe direse ce vor arăta despre imbe părțile, și precum veți afla mai cu dreptate cu oameni buni să hotărâți toate moșile mănăstirii despre alte răzășii și să le stâlpiți cu pietre din semne în semne, ca să nu să împresoare moșile mănăstirei despre nime, și precum li-îți hotără și le-ți stâlpi acele moșii a mănăstirii să faceți o mărturie încredințată din semne în semne ca să li se facă și întăritură de la Domnia mea. Iașiș Vleat 7273 (1735) Ghen. 18”¹⁹. După rezolvarea acestei pricini și stabilirea hotarelor*

¹⁹ Dimitrie F.Caian, *op. cit.*, doc. nr. XX, p. 62.

domeniului mănăstiresc, domnul Moldovei putea să emită un act de întăritură pentru proprietățile mănăstirii lui Vicol.

Dintr-un zăpis dat din porunca lui Matei Ghica, domnul Moldovei (iunie 1753 – februarie 1756), prin care se cerea ca Mănăstirea Agapia să stabilească proprietățile Mănăstirii „Sfântul Dimitrie” din Focșani, aflăm că aceasta mai avea și alte proprietăți pe lângă cele din oraș sau Odobești și anume moșiile din gârlele și hotarul Boloteștilor „... mai au și la gârle moșie cumpărături și danii din hotarul Boloteștilor și au poftit să să aleagă moșia atât locul schitului cel are în târg și dugheane, ce sânt pe loc, cât și părțile din Bolotești; și drept aceia iată că vă poruncim viindu-vă cartea Domniei mele să stați să le citiți scrisorile și cetind ce veți găsi întru adevăr, câtă moșie este să o alegeți, și să dați mărturie încredințată și de a fi trebuință și or pofti, să le și stâlpiți locul, cât să vă lămuri a metohului schitu lui Vicol, și părțile din Bolotești, și le vom întări stăpânire și Domnia me după mărturie D-lor Voastre, această scriem. 7262 iunie 6 (1754)”²⁰.

În anul 1761, domnul Moldovei, Ioan Teodor Callimachi (august 1758 – mai 1761) dădea la mâna egumenului Mănăstirii Agapia carte de întăritură asupra moșiei primite ca danie în Focșani de la Căzan²¹, care moșie donată mult mai târziu nu era cuprinsă în actele de proprietate ale mănăstirii. Într-un alt zăpis, din anul 1820, ne apar menționate proprietățile toate mănăstirii din afara orașului, donate sau achiziționate cumpărate, precum și hotarele acestora „Dela Vidra și de la Alexandru Păun de Bodești și dela femeia lui Ioana și de la feciorii lor Vasile și Ioana fata Vidrei din anul (7218) 1711 ce au vândut lui Nectarie egumenul dela biserica lui Vicol Șetraru, care pământuri merg până în hotarul Curtișoarei în gârla hoșului, și deosebit am mai dat și danie un pământ toînt'r'acel hotar, care s'au și bolohănit cu oameni buni. Dela Ignat și Stoica și dela Irescu feciorii lor și Matei Mitir și Gheorghe din ani 7184 (1676), cum au vîndut un

²⁰ Ibidem, doc. nr. XXI, p. 63.

²¹ Ibidem, doc. nr. XXIII, p. 65 - 66.

bătrân întreg ce să numește Olan lui Gheorghe Străjăscul și pol bătrân, ce se chiamă Neniș în sat în Mircești , țarmurile, la vadul morii în Zaton ce le au fost cumpăratură dela Neculae și dela Pătrama fetile Dobrei, nepoții lui Olan, Așîşderea și Ionaşco Țoacăş din Focşani au vândut lui Gheorghe Străjăscu apa unui răzor, și până în Putna tij la Mircești din bătrânul lui Ioniș. Tij la Mircești au vândut lui Gheorghe Străjăscul chiia din Sasul și Ion și Stan din Brătulescul. Tij a vândut Bulai tot într'acest hotar. Au vândut Alexandru feciorul lui Dumitraşco păun tij la Mircești un bătrân întreg. Dela Necula Verdiş din anul 7170 (1662) Aprilie 6 cum au vândut postelnicul Alexandru Ramandi a sa dreaptă ocină și moșie ce au avut la Botiești și pământ în frunte, și au vândut trei unul după altul, care pământuri i-au fost și lui cumpăratură dela Solula și dela Măriuța de Botiești – Așîşderea- au vândut 15 pașiaș în siliște, ce au cumpărat de la Toader Băgul tot la Botiești. La balta lui Rațea, însă pământul de 12 pași și pasul de 6 palme, gospod din moșia Capîț Vasile Negruțul în sus până unde să va plini; care moșii, sînt a sfântului Dimitrie din Focşani. Un vad de moară cu ispisoc dela Dumitraşco Cantacuzino Voevod ce este între Mircești și între Movileni la zăton în Sirețel, și un alt loc înprejur cumpărat de Gheorghe Străjăscul, ce l-au cumpărat dela Floarea fata Tilului. Aceste s'au scos de pe zapisle sfântului Dimitrie din Focşani anul 1820 Febr. 21" ²². În documentul amintit mai sus se consemnează că Mănăstirea lui Vicol stăpînea și un vad de moară la Mircești pentru care avea ispisoc de la Dumitraşcu Cantacuzino Voevod (noiembrie 1673 - ianuarie 1674, februarie 1674 - noiembrie 1675, aprilie 1684 - mai 1685).

Din documentele enumerate rezultă că domeniul Mănăstirii „Sfântul Dumitru” era format din moșii, vii, locuri de moară, case și prăvălii care aduceau venituri prin arendare cu embatic * și prin

²² Ibidem, doc. nr. XXII, p. 64 -65.

* **embatic** - arendare pe termen lung, arendașul beneficiind de toate drepturile de posesiune.

închirieri. Un zăpis din anul 1775 al „lui Lascăr constantin și Ioan cătră M-rea Agapia, prin care ia cu embatic locul caselor Starostești din Focșani, din poarta M-rei Sf. Dimitrie stâneni 47 în fața uliței și în dos după cum merge gârla hotarului, 12 oca ceară și 20 oca unt de lemn pe an”²³ vine să întărească faptul că mănăstirea dădea cu embatic locul caselor ce aparțineau acesteia.

În anul 1804, „un loc de boltă ...de la M-rea Sf. Dimitrie”²⁴ era stăpânit prin embatic de către un oarecare Lupul Jidovul printr-un zăpis. Dintr-o Carte de judecată²⁵ a Stărostici Putna, din anul 1828, reiese că un loc de casă ce aparținea Mănăstirii „Sfântul Dumitru” fusese dată cu embatic lui Căpitan Stan.

Prețul embaticurilor din Focșani au fost stabilite prin ordinul lui Grigore Alexandru domnul Moldovei (Grigore III Ghica, martie 1764 - ianuarie 1767, februarie 1775 - 1/12 octombrie 1777) din anul 1777 după cum urmează: „dughenele de frunte încep de la vamă din hotar până la pod la Cucue Gheorghe, câte 6 lei pe stânen, cum și dughenele de la mijloc dela Cucue Gheorghe până la pâraul Căcaina bezman 4 lei pe stânen; dughenele de coadă de la Căcaina și până la ocol bezman 2 lei stânenul”²⁶. Că biserica primea anual un venit din închirierea caselor aflate în proprietatea sa, stă mărturie un act din 1842 în care se adeverește că Pitarul Ghiță Dimitriul își plătește „...bezmanul pe casa ce ave pe locul bisericeii Sfântului Dimitrie din Focșani, pe trei ani, adică pe anul 1841, pe anul 1842 și pe anul 1843, pentru care i sau dat această adeverință”.²⁷

De multe ori, între mănăstire și cei care plăteau embaticul se iscau neînțelegeri care trebuiau rezolvate de către starostii județului respectiv. Un exemplu în acest sens îl constituie jalba din 1783 a „egumenului M-rei Precista pentru un loc de casă din Focșani pe

²³ Ibidem, doc. nr. XXIII, p. 66.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Serviciul Național al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S. J. A. N. Vn.), fond Primăria Orașului Focșani, Pachet II, nr. act. 76 b.

*lângă ulița cea Mare în mijlocul târgului. Acest loc a fost făcut han de către Iamandi și lascăr greci, loc cu bezman”*²⁸. Doi ani mai târziu, adică în 1785, se făcea o cercetare în „*pricina unui loc cu embatic din Focșani dintre M-rea Sf. Dimitrie și Iamandi și Lascăr greci*”²⁹.

În anul 1820, Dositei Monahul înaintează o jalbă în care se arată că în jurul mănăstirii se aflau locuri de case și dughene date ca danie chiar de ctitorul bisericii, Vicol Șetrarul, iar pe acest „*loc alătura cu zidirea bisericei s’au făcut o pivniță și o crâșmă de unul Anagnosti (care îl luase cu embatic)*”³⁰. În sprijinul acestei jalbe vine mărturia negustorilor din anul 1823³¹ care recunoșteau că pe locul respectiv, ce fusese dat cu embatic lui Gheorghe Anagnosti, acesta ridicase un han alipit de zidul bisericii și al „*șintirimului*”.

Proasta administrare a bisericii și conflictele dintre biserică și mahalagii (aceștia din urmă construind case și un han pe locurile mănăstirii luate în arendă) au dus la intervenția domnului Moldovei Mihail Grigorie Suțu (septembrie 1819 – februarie 1821) care cerea Stărostiei de Putna „... *ca să restabilească ordinea la M-rea Sf. Dimitrie din Focșani și să aleagă dreptățile acei mănăstiri în pricina ce are cu mahalagii. Domnitorul arată că un Gheorghe Anagnosti a fost episcop bisericei Sf. Dimitrie și că urmașii au făcut acolo multe rele: 1) că iau venitul bisericii, 2) că luând de la archimandritul toate scrisorile ce a avut biserică pe moșii și pe dughene în locul lor au dat niște hârtii șterse și stricate, 3) că au făcut în șintirimul bisericei alătura de biserică un han, în ușa bisericei cârciumă, 4) că unii din Mireni și-au făcut casă în ograda bisericii, casele au fost întâiu ale preoților, apoi au pus mâna mireni pe ele ... și au pus acolo un dascăl ce aduce multe neîncuviințate urmări, 6) că părțile de moșie ale bisericei sînt cu totu încălcate altele luate de istov*”³².

²⁸ Dimitrie F. Caian, *op. cit.*, doc. nr. XXIII, p. 66.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ibidem*.

³² *Ibidem*, p. 67.

La 14 septembrie 1819 ³³, stareța Elisabeta a Mănăstirii Agapia îl numește ca vechil al Mănăstirii „Sfântul Dimitrie” pe starețul Schitului Brazi. Această numire îi nemulțumește pe enoriași și atunci intervine chiar Mitropolitul Veniamin care trimite, la 19 ianuarie 1820, o scrisoare către: „Starostia de Putna prin care cere să cerceteze și să sfătuiască pe enoriașii bisericii Sf. Dimitrie să lase biserica în administrația egumenului Dositei de la Brazi, vechilul Mănăstirii Agapia” ³⁴ și să renunțe la cererea lor de a-și administra singuri biserica.

În anul 1827, tot Veniamin Costache, numește ca vechil și epitrop pe Dimitrie „nacealnicul Schitului Brazi”, față de care vechiul intendent Vanghelache Anagnoste se obliga să plătească „bezmen” pentru proprietățile aflate pe domeniul bisericii ³⁵.

Din inventarul bisericii „Sfântul Dumitru”, făcut în anul 1872, aflăm care era averea de care dispunea la acea dată: „De averea aflată în Biss Sfântului Dimitrie din Focșani notându-se obiectele mai josu care le și am în primire de la intrarea mea ca îngrijitor

1. Una biserică de zidu veche care cere reparații imediată cu acoperământul putredu cu desăvârșire de șindilă ploindu în trînsa

2. una clopotniță în patru tumurugi acoperită cu șindrila veche cu desăvârșire

3. Un clopotu mare

4. Unu idem de mijlocu

5. Unu idem micu crăpatu

6. Ună tocă de fier

7. Zece felone fiind purtate făcute de poporani

8. Patru Stihare

9. Optu felone vechi și rupte

³³ Adrian Gabor, *Ctitoriile de biserici și mănăstiri ale dregătorilor domnești din județul Vrancea*, în „Glasul Bisericii”, Revista oficială a Sfintei Mitropolii a Ungrovlahiei, Anul XLVIII, nr. 6, noiembrie - decembrie 1989, București, p. 82.

³⁴ Dimitrie F. Caian, *op. cit.*, doc. nr. XXIII, p. 67.

³⁵ Adrian Gabor, *op. cit.*, p. 83.

10. *Un stihar Diaconescu cu aorarul seu*
11. *Un idem de stambă vechiu*
12. *Cinci rînduri odăjdii de acoperit sfintele vase*
13. *Patru spre zece perechi Mucavițe*
14. *Două stofe de firu necusute*
15. *Două idem de materie*
16. *Nouă spre zece Epitrafire din care numai zece suntu bune*
17. *Un aer de mușama vechi și ruptu*
18. *Două prosoape și un față de masă*
19. *Două sfeșnice de argintu*
20. *Două idem de alamă”³⁶*
- „ 21. *Un chivotu de argint*
22. *Un păhăruțu de argintu pentru căldură*
23. *Una cruce de argintu*
24. *Un tacîm completu Sf. vase de argintu*
25. *Două zeci și nouă icone mici, unu de hîrtie*
26. *Două Evanghelii ne în brăcate*
27. *Un clopoțel de masă*
28. *Una mușama veche pe Sfânta masă*
29. *Una față albă idem*
30. *Trei pereci paștale din care una de alamă și două argintu*
31. *Una Biderniță*
32. *Una candelă de argintu*
33. *Una pereche muchare*
34. *Una perdea la ....de cetu roșie*
35. *Trei Icone împărătești îmbrăcate cu argintu și una de lemn cu corona de argintu*
36. *Trei icone de lemn*
37. *Una salbă la Maica D-lu în patru sferturi icosari, două rubele și un Icosaru, toți de aur pe un lanțu de argintu*
38. *Optu candelu de argintu două mari și șase mici*
39. *Două cununii de tinichea*

---

³⁶ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 25 / 1872, f. 107
370

40. *Una candelă de alamă*
 41. *Trei papure din care două stricate*
 42. *Trei sfeșnice de alamă mari*
 43. *Două idem de lemn poleite*
 44. *Una galerie de fier cu Două spre zece lumînari denaintea catapetesmei*³⁷.

„45. *Un tetrapodu stricat*
 46. *Un Iconostasu de fier*
 47. *Două strane de pusu cărțile cîntăreșilor*
 48. *Două sfeșnice de alamă veci mari mijlocul Bisericei*
 49. *Două felinare*
 50. *Una leturghie*
 51. *Zece Minee*
 52. *Un octoihu*
 53. *Un ceaslovu*
 54. *Una Psaltire*
 55. *Două Penticostare*
 56. *Una Triodu*
 57. *Una cazanie*
 58. *Unu Apostol*
 59. *Optu cărți grecești*
 60. *Un spre zece Icone vechi*
 61. *Unu crucifes de lemn mare*
 62. *Un policandru de aramă stricat*
 63. *Un Serafin cu două lumânări*
 64. *Două mese de lemn proaste*
 65. *Una ladă de brașovu veche*
 66. *Cincizeci strane vechi stricate*
 67. *Una strană arhierească*
 68. *Trei ... argintu vechi în mai multe bucăți rele*
 69. *Una cristelniță de aramă spartă*

---

³⁷ *Ibidem*, f. 107 verso.

Toate aceste obiecte mai susu arătate se află în primirea mea Îngrijitor Iconomu Ion Morariu”³⁸.

După secularizarea averilor mănăstirești, Biserica „Sfântul Dumitru” și-a pierdut toate proprietățile, așa cum reiese dintr-un document din anul 1879, un act de „vecinică vânzare” în care se menționa că acestea „...au trecut acum la stat ...”³⁹.

La finele secolului al XIX-lea, biserica ajunsese în stare de ruină ceea ce impunea executarea unor reparații așa cum se cerea într-o Adresă înaintată arhitectului orașului în anul 1870 prin care era rugat să întocmească un deviz de reparații: „Biserica cu haramul Sf. Dumitru din acestu orașu reclamandu ori cari reparații. Cu onore vă invită D. Ingineru Arhitectu ca în prezența Dlui Popasian Epitropu acei Biserici prin care vi se prezintă adresa de față precum și în presenta Domn Popescu ...să formați un devizu și un plan de tote reparațiile ce ar ave necesitate biserica zisă, care sălu naintați imediatu Primariu spre a se putea regula,cuvenită lucrării”⁴⁰.

În 1888 se revine cu o nouă Adresă, dar de data aceasta s-a cerut ajutorul Prefecturii Putna pentru a „...îndatora pe Dl. Arhitect al orașului spre a întocmi un deviz de reparațiunile cele mai strict necesare la biserica Sf. Dumitru, care devis îl veți înainta Ministerului spre a se dispune cele de cuviință...”⁴¹. În devizul de reparații se cereau: „1) Reparația cu tablă a învelitoarei turnului socotit ca din nou, 2) reparația din tencuială în interior, pe alocurea și spoiala cu lapte de var preparat cu culoare, 3) a se șterge catapiteasma și a repara pe alocurea din zugrăveală, 4) vopsirea cu culoare de ulei a cafasului dupe monstra ce se va alege, 5) Ase înlocui pardoseala veche de cărămidă care este foarte deteriorată cu pardoseală de dulapi de brad lucrată dupe regulile construcțiunii, 6) repararea

---

³⁸ Ibidem, f. 108.

³⁹ Ibidem, Pachet III, nr. 109 a.

⁴⁰ Ibidem, dosar nr. 23 / 1870, f. 22.

⁴¹ S. J. A. N. Vn., fond Prefectura Județului Putna , dosar nr. 7 / 1888, f. 7.

*trotuarului de la catapiteasmă cu mortar de ciment prin resturile lespezilor de piatră”*⁴².

În anul 1893 se solicita intervenția Primăriei pentru amendarea celor care aruncau tot felul de gunoaie în curtea bisericii din cauză că împrejmuirea stricată nu mai asigura protecție spațiului din jurul acesteia: *„Cu respect aduc la cunoștința Dvoastră că împrejmuirea Bisericii Sf. Dumitru ce este situată în centru orașului în una din stradele principale și în vecinătate cu Ospelul Comunal a ajuns într-o stare deteriorată cu desăvârșire, așa că prin faptul acesta că nu posedă împrejmuire a ajuns și curtea un focar de infecțiune că oricine aruncă felurimi de infecțiuni, atât cât și porci să introduc. - Rog respectuos să bine voiți a dispoza ase lua măsuri de cei în drept ase da în judecată pe contravenți ...”*⁴³.

În 1894, enoriașii cer bani autorităților pentru repararea exteriorului la *„Biserica Parohială Sf. Dumitru, având necesitate de ori care reparațiuni pe din afară: am onore a vă ruga se bine-voiți a dispoza ca serviciul tehnic al comunei, se facă un deviz de costul acelor reparațiuni”*⁴⁴, ajutor pe care nu-l primesc deoarece *„Ca răspuns la adresa Dv. Relativă la nivelarea curtei împrejmuirii și reparării bisericii Sf. Dumitru din acel oraș se semnează are onore a ve face cunoscut că Ministerul nedispunând de fonduri acum nu pote lua nici o măsură, până la Aprilie a.c. ...”*⁴⁵.

Dintr-un document din anul 1900, aflăm că *„Biserica din această parohie neposedând pământurile prevăzute în Ordinul Dvos N. 3.567, subsemnații cu onore ve supunem că nu putem a vă înainta tabloul pretins de Domnul Ministru Cultelor...”*⁴⁶.

În anul 190, Biserica „Sfântul Dumitru” își pierde statutul de biserică parohială iar „...biserica Adormirea Maicii Domnului

⁴² *Ibidem*, f. 14.

⁴³ S. J. A. N. Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 34 / 1893, f. 91.

⁴⁴ *Ibidem*, dosar nr. 33 / 1894, f. 540.

⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 34 / 1894, f. 8.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 32 / 1900, f. 22.

(Precista), filială în Parohia Sf. Dumitru din această urbă, e ridicată la rangul de parochială, pe ziua de 1 Maiu anul curent, de când urmează ca biserica parochială Sf. Dumitru să rămână filială...”⁴⁷.

Cu timpul, din lipsa fondurilor necesare reparațiilor, biserica ajunge în stare de ruină, situația fiind consemnată într-un document din anul 1921 în care sunt prezentate „... câteva biserici ajunse în cea mai regretabilă ruină, toate amenințând a cădea ca: Biserica Ovidenia din Strada Ovidenia din Armenime; Sfântul Niculai Nou din Strada Umbrei; Sft. Dumitru din Strada Sft. Dumitru și Biserica Stamatinești, pe acoperământul căruia a crescut chiar arbori...”⁴⁸. Din această cauză locuitorii orașului cer ajutor autorităților ca aceste biserici să fie dăruite „...pentru a se termina odată cu urâtul aspect, ce nu ne face deloc cinste credincioșilor, și în loc de a aștepta ca ele singure să cadă, este mai nimerit ca să fie dăruite. Iar cu banii ce vor rezulta din vinderea materialului să se facă împrejmuirea locurilor, pe cari să se planteze flori și arbori și cu ce va mai prisosi să se repare celelalte biserici, care n-au fonduri...”⁴⁹.

Aflând de aceste cereri, enoriașii bisericii intervin pe lângă autorități să nu dea curs acestei cerințe: „Subscrișii, locuitori proprietari domiciliati în parohia bisericeii cu hramul Sf. Dumitru din strada cu același nume din acest oraș, fiind informați că s-ar fi propus de către onor autoritățile locale ca, din diferite cauze, un număr de biserici - între care ar fi numărată și aceia de mai sus - să fie dăruite adică să se distrugă radical singurile urme ale creștinismului și ale înaintașilor noștri care cu multe și grele sacrificii, ne-au lăsat împreună cu alte moșteniri demne de laudă, clădirile monumentale creștinești de care noi, subscrișii nu au văzut a se construi altele din nou, în cei din urmă 70 – 80 de ani aici !”⁵⁰. În același document se menționa faptul că biserica nu se găsea, la

⁴⁷ Ibidem, dosar nr. 40 / 1901, f. 57.

⁴⁸ Ibidem, dosar nr. 92 / 1921, f. 81.

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Ibidem, dosar nr. 92 / 1921, f. 138.

acea vreme, într-o stare foarte precară ce necesita dărmarea ei „... deși s-ar fi dorit acest lucru de multe părți interesate...”⁵¹, ci „...se află în solidă stare atât ca zidărie cât și ca aspect general...cu enoriași destul de mulți la număr care să o întrețină”⁵² și „... cu o sumă relativ modestă această biserică pote fi repusă în demna ei funcție și toți enoriașii ei sunt deciși dacă comuna este lipsită de mijloace să contribuie să se facă imediat cuvenitele îmbunătățiri ce se vor necesare...”⁵³. Răspunsul Comisiei Interimare din cadrul Primăriei orașului nu a întârziat să apară, aceasta decizând „că dacă vor ca Biserica Sft. Dumitru să nu fie desființată să intervină la Prea Sf. Episcopie de Roman și în caz când prea Sf. Sa ar reveni asupra deciziunii luate (să fie dărâmată) suplicanții să asigure atât plata reparației și întreținerii Bisericii cât și plata personalului Bisericesc considerat un preot, 2 cântăreți și un paraclisier depunând suma la Primărie în fie care an mai înainte de începere anului financiar, - făcând pentru aceasta un angajament autentic cu Prea Sf. Sa Episcopul de Roman Primăria neluându-și nici o sarcină sau răspundere”⁵⁴.

Se pare că cererile enoriașilor către Primăria orașului au fost acceptate, Biserica „Sfântul Dumitru” rămânând în picioare, dar, fonduri necesare reparațiilor nu au fost alocate. Zece ani mai târziu lăcașul de cult se afla în aceeași stare de degradare, așa cum rezultă dintr-un act trimis către inginerul orașului în care se cereau reparații de urgență „...dezvelindu-se parte din acoperișul cu tablă al bisericii Sf. Dumitru, cu onore vă invităm a întocmi și înainta de urgență deviz de reparații...”⁵⁵.

Trei ani mai târziu s-a aprobat devizul de reparații pentru renovarea bisericii „... în valoare de 130.000 iar primăria să

---

⁵¹ Ibidem.

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Ibidem, dosar nr. 92 / 1921, f. 141.

⁵⁵ Ibidem, dosar nr. 99 / 1931, f. 87.

contribuie cu suma de lei 50.000 în acest scop, care se va achita din bugetul comunei de cheltuieli pe anul 1934 - 1935; rugându-vă să binevoiși a ne prezenta, spre verificare, situația financiară a fondurilor strânse pentru renovarea acelei biserici”⁵⁶.

Pe lângă banii primiți de la Primărie pentru începerea restaurării bisericii, enoriașii adunați într-un comitet, organizează „...o serbare... al cărui rezultat material va servi pentru reparațiunile necesare la bis. Sf. Dumitru de lângă uzina electrică a orașului, unde nu se oficiază slujba din cauza stărei ei de degradare. Având în vedere scopul pentru care se organizează citata serbare și considerând că acest sfânt locaș este lipsit cu totul de fonduri, avem onore a vă ruga, Domnule Ministru, să bine voiți a aproba scutirea de plata taxelor pe spectacole, pentru ziua arătată”⁵⁷.

Deteriorarea Bisericii „Sfântul Ioan”, Catedrala Orașului „unde se fac toate slujbele oficiale” reprezintă un alt argument în vederea reparării Bisericii „Sfântul Dumitru” avându-se în vedere că Biserica „Sfântul Ioan” se va închide pentru reparații, iar Biserica „Sfântul Dumitru” va prelua și sarcinile acesteia „...Biserica catedrală a orașului urmând a intra în reparație, care va dura cel puțin doi ani de zile, slujbele religioase atât de necesare pentru mulțimea credincioșilor care frecventează această biserică, cât și pentru cele oficiale, ar urma să fie mutate la altă biserică. Ori cea mai indicată este biserica Sf. Dumitru care este în imediata apropiere, care însă trebuiește mai întâi reparată și al cărei cost de reparații nu ar fi prea mare. Propun deci, ca mai întâi să se procedeze la repararea completă a bisericii Sf. Dumitru după care să se înceapă și repararea Catedralei Sf. Ioan”⁵⁸. Alături de repararea bisericii se mai cerea și „...necesitatea strictă ce reclamă construirea

---

⁵⁶ Ibidem, dosar nr. 117 / 1934, f. 196.

⁵⁷ Ibidem, f. 205.

⁵⁸ Ibidem, f. 206.

*împrejmuirii la Biserica Sf. Dumitru întrucât actuala împrejmuire este deteriorată și prezintă un aspect urât...”*⁵⁹.

Abia în 1936, biserica este reparată parțial și este introdus și curent electric, devenind astfel biserica catedrală a orașului, până când Biserica „Sfântul Ioan” se va redeschide.

În anul 1939 se cer fonduri Primăriei pentru repararea exteriorului „...a dispoza a ni se acorda un ajutor bănesc după buna apreciere, ca astfel să putem tencui exteriorul, care este foarte deteriorat și o primejdie în starea în care se află pt. întreg Sf. Locaș...”⁶⁰.

În anul 1942 s-au mai făcut unele reparații, iar între anii 1968 -1969 s-au refăcut tencuielile exterioare.

⁵⁹ *Ibidem*, dosar nr. 117 / 1935, f. 32.

⁶⁰ *Ibidem*, dosar nr. 85/1939, f. 79.

Între 1982 și 1988 biserica intră într-un amplu proces de restaurare. S-a refăcut pictura în frescă, iar la sfințirea din 1988 i s-a adăugat la hram un al doilea sfânt - „*Sfântul Antonie*”.

Biserica „*Sfântul Dumitru*” din Focșani a fost construită pe un plan în formă de cruce, cu sistem constructiv obișnuit pe un soclu - fundația fiind din cărămidă și bolovani, tencuită, iar pereții din zidărie portantă realizată din cărămidă și mortar de var, având grosimea între 0,90 m și 1 m. Meșterii constructori ai edificiului au păstrat tradiția împărțirii clasice a spațiului liturgic în următoarele încăperi: pridvor, pronaos, naos și altar, dispuse pe axa vest - est. Lăcașul are o lungime de 22 m și o lățime de 7,20m.

Pridvorul, amplasat pe latura de vest, are un plan dreptunghiular fiind acoperit de o calotă semisferică ce se sprijină pe zidărie portantă și arce din cărămidă. Pe latura de nord se află o scară în spirală, din lemn, care face legătura cu turla, iar pe cea de sud este iluminat de o fereastră dreptunghiulară, rotunjită la partea superioară. Pridvorul este prevăzut cu cafas din lemn sculptat.

Ușa de acces în incinta lăcașului, amplasată în axul pridvorului pe vest, este din lemn, în două canate, cu dublură din tablă și o arcadă semicirculară la partea superioară.

Accesul în pronaos se face pe sub o arcadă ce se sprijină pe stâlpi adosați din zidărie. Acesta este iluminat de două ferestre, în două canate, rotunjite la partea superioară, montate pe laturile de nord și de sud. Pronaosul, acoperit de o semicalotă sferică, țesută din cărămidă, sprijinită pe arce și zidărie portantă, este despărțit de naos printr-un perete străpuns de o arcadă semicirculară, susținută de doi stâlpi adosați. Naosul este lărgit de cele două abside laterale, poligonale în exterior și circulare în interior, în mijlocul cărora s-au montat ferestre în două canate. Acesta este încoronat de bolta semisferică a Pantocratorului, boltă ce este sprijinită pe arce și zidărie portantă. Naosul este prelungit la partea de est cu absida altarului, legătura fiind asigurată de cele trei deschideri tăiate în catapeteasma de zid ce desparte cele două încăperi. În cele trei deschideri s-au montat ușile împărătești și cele diaconești. Catapeteasma a fost pictată de N. Georgescu între anii 1935 - 1937.

Absida altarului, semieliptică în interior și poligonală în exterior, prezintă în mijlocul peretelui estic o fereastră, pe cea de sud

vestmântarul, cu intrare din altar și proscomidia - o nișă în zidărie. Altarul este acoperit de o semicalotă sferică. Pereții interiori au fost tencuiți și înveliți cu pictură nouă, întrucât pictura veche nu s-a mai păstrat, fiind afectată de către seisme și dese reparații.

Fațadele sunt decorate în stil neoclasic, separate în două părți inegale de un brâu în profil realizat din tencuială. Registrul inferior nu prezintă decorații, cel superior fiind decorat cu ocnițe pătrate. Pe fațada vestică, deasupra ușii de intrare în biserică, sunt amplasate trei nișe decorate cu icoanele de hram, pictate în frescă. Cornișa este realizată din retrageri succesive. În urma restaurărilor, pentru o mai bună rezistență, la fiecare absidă s-au construit câte doi contraforți.

Turla, amplasată pe pridvor, este realizată din lemn și învelită cu tablă, de formă pătrată. Pe cele patru laturi s-au montat ferestre cu grătare din șipci de lemn. Edificiul prezintă un acoperiș de tip șarpantă cu învelitoare de tablă.

Zona de protecție este înconjurată cu gard, numai intrarea se face direct din stradă. Pe latura nordică s-a construit o cameră mortuară.

Înscrisă pe lista monumentelor istorice ale orașului, Biserica „*Sfântul Dumitru*” nu rămâne doar o mărturie a realității socio – economice a timpului, ci și una a artei medievale târzii, specifică păturilor mijlocii, cu trăsături distincte în arhitectura, pictura și sculptura în lemn a monumentului.

Circumscrișă celorlalte ctitorii de secol XVII - XVIII, biserica păstrează expresiile artistice cu caracter autohton, născute din împletirea formelor tradiționale cu influențele apusene, pătrunse printr-un contact direct cu arta și cultura Europei apusene.

Reunite într-un tot, trăsăturile artistice ale monumentului și mărturiile documentare expuse constituie, fără îndoială, una din paginile de istorie focșăneană de peste veacuri care se cerea a fi scrisă, ca necesitate a redării unui crâmpei de timp și devenire în acest spațiu de la întâlnirea provinciilor românești – Moldova și Țara Românească.

